

הפרשה עם הרב דוויק

נקודות עיקריות מתוך

פרשת כי תשא: שינוי מהלך ההיסטוריה

תקציר

פרשת כי תשא עוסקת במעשה העגל בזמן ששמה נמצא בהר סיני. נוכח חרון אף ה' ואיום ההשמדה, משה נכנס לתפקידו כמנהיג ומאתגר את הקב"ה לקיים את בריתו המקורית עם האבות, בהיקפה הרחב ביותר. באמצעות הגנה עוצמתית, משה משיג סליחה לעם, ומבטיח שה' ימשיך ללכת עמם חרף טבעם "קשה העורף".

הריק של ההיעדרות

בזמן ששמה שהה בראש הר סיני לקבלת התורה, פרע העם ושגה בחישוב מועד שובו. מתוך תחושת נטישה, ביקשו ליצור תחליף מוחשי לנוכחות האלוהית.

כאשר הדרכתו של משה וקולו הנשמע של ה' שתקו, נוצר חלל ריק. העם מילא חלל זה בעגל הזהב, ונפל בחזרה לתפיסת העולם הפרימיטיבית של העבדות, שנחרתה בנפשם במאות שנות שהייה במצרים.

האולטימטום האלוהי

ה' תיאר את ישראל כ"עם קשה ערף" בשמות ל"ב:ט' והציע להשמידם ולהקים אומה חדשה דרך משה בלבד. ה' השתמש בביטוי "הַנִּיחָה לִי" בפסוק הבא, המעיד שלמשה הייתה היכולת לשכנע את ה' לחזור אל הברית.

ה' לא היה זר להשמדת דברים שלא עבדו, כפי שניכר מהמדרש על עולמות קודמים ומדור המבול. אולם משה נשלח לעולם בדיוק לרגעים כאלו — להחזיר את ה' אל העם.

**"אני אעבור ואשכון בתוכם בתוך
טומאתם. הם עמי לגמרי."**

הכנת הקרקע לכישלון

התלמוד (ברכות ל"ב ע"א) מסביר ששמה השתמש בדברים קשים כלפי ה', וטען שהעם הוכן מראש לכישלון. הוא המשיך את המצב לאב המרחיץ את בנו הקטן, מלבישו בזהב, ומניחו מול בית פריצות.

משה טען כי כעבדים לשעבר שלא ידעו מעולם אלא עבודה זרה, לא היו לעם הכלים הדרושים למלא את חלל היעדרותו בדבר אחר. הוא עמד על כך שה' אינו יכול לברור לעצמו רק את ההיבטים המוצאים חן בעיניו — העם הוא עמו בשלמותו.

נצחיות הברית

טענתו המרכזית של משה נשענה על ה"חוזזה" שכרת ה' עם אברהם, יצחק ויעקב. הוא הדגיש שפתיחת דף חדש דרכו לא תשנה את טבע הצאצאים, שכן אף הוא עצמו צאצא של אותו שורש.

בפנייתו לזכות האבות ולאפשרות שמצרים תלעג ליציאת מצרים, הצליח משה לשנות את הגזרה האלוהית. ה' הסכים לסלוח לעם ולהמשיך בבניית המשכן, לשכון בתוכם בתוך טומאתם.

שאלות לשולחן השבת

1. **הבנת הכישלון:** משה הגן על העם בהצביעו על סביבתם ועברם. כשאחרים מאכזבים אותנו, כיצד יכולה ראיית ה"הקשר המלא" של אדם לסייע לנו למצוא דרך לסליחה?
2. **מילוי הריק:** העגל הזהב היה תגובה לחלל שנוצר מהיעדר מנהיגות וקול. כיצד נוכל לפתח כישורים אישיים למלא רגעי שתיקה וקושי בערכים חיוביים במקום בהרגלים ישנים?
3. **בחירת השייכות:** משה טען שה' בחר בעם בשלמותו, לרבות פגמיו. כיצד ההכרה בשייכותנו המובנית לעם ישראל משפיעה על מחויבותנו לברית כיום?

על הרב יוסף דוויך: הרב דוויך כיהן בתפקידי מנהיגות רבנית בארצות הברית ובבריטניה. הוא ראש בית המדרש של האבורה ומחזיק בקתדרת הרב לוי לחכמת ישראל בבית הספר הלונדוני ללימודים יהודיים. למידע נוסף, בקרו באתר משרד הרב דוויך.

צפו בשיעור המלא:

לחצו כאן לצפייה ביוטיוב